
MEMORIA HISTORIKOAREN LANKETA, FILOSOFIAN

Ikuspegi etiko batetik hartuta, langai hau, memoria historikoa, unitate didaktiko bezala planteatzen dugu. Helburua gure gizarteak jasandako totalitarismo faxistak noraino baldintzatu duen gure izaera, nortasuna eta antolamendua ezagutzea, sentitzea, baloratzea eta erantzutea da. Hona hemen lantzeko urratsak.

(Batxilergoa)

AURKIBIDEA

1. AURKEZPENA	2
2. FRANKISMOAREN BIKTIMAK EZAGUTU	2
3. FAXISMOAREN OSAGAI NAGUSIA: TOTALITARISMOA	3
4. TOTALITARISMOA GAINDITZEN	4
5. TESTIGANTZAK UKITZEN	4

1. AURKEZPENA

Irakurri berria: Kantabriako Brasilgo enbaxadatik “Cara al sol” jarri dute Amazoniako suteen aurka *Fridays For Future* talde ekintzailearen protesta itzaltzeko.

<https://www.eldiariocantabria.es/articulo/cantabria/consulado-brasil-responde-himno-falange-cara-sol-movilizaciones-fridays-for-future-incendios-amazonas/20190824195825063919.html>

- a. Zer lotura dauka ereserkiak faxismoarekin? Zer da faxismoa?
<https://sittibihistorialevis.wordpress.com/2014/12/05/el-fascismo-ejemplos-de-propaganda-fascista/>
- b. Zer lotura ikusten duzu faxismoaren eta Bolsonaroren politikaren artean? Zergatik ote?

Denon arteko hausnarketa egingo dugu ondoren.

2. FRANKISMOAREN BIKTIMAK EZAGUTU

Galdetu etxean Altxamenduak eta Frankismoak eragindako errepresio kasu ezagunen bat eta laburtu. Gero denon artean gelan entzungo ditugu eta mahai-inguru irekia antolatuko da hausnarketarako.

Osatzeko, Santa Isabelen eraildakoen biografiak ikusiko ditugu. Halaber, errepresioaren fenomenoaren ulertzeko hainbat ardatz aurkeztuko ditugu.

Batetik, Iruñean eraildako maistrarena, Camino Andrea

<https://documentalismomemorialistayrepublicano.wordpress.com/2018/04/30/maria-camino-andrea-oscoz-urriza-maestra-republicana-comunista-asesinada-por-los-franquistas-el-10-de-agosto-de-1936-en-urbasa-navarra/>

Bestetik, Espainian gerrate zibilaren ondorioz egondako kontzentrazio esparruak

<http://www.rebelion.org/noticia.php?id=258031> Entrevista al periodista Carlos Hernández: “El franquismo borró la memoria de los campos de concentración y la democracia no la ha recuperado”

Eta bestetik, eraztunaren errepresio linguistikoa euskararen aurka eskolan
<https://www.argia.eus/argia-astekaria/2647/hiztun-zapalduak-ere-behar-dute-erreparazioa>

3. FAXISMOAREN OSAGAI NAGUSIA: TOTALITARISMOA

Zerk eragiten du gizarte **totalitario** bat? Hausnarketa librea egingo dugu, *brainstorming* teknikaz. Segidan, taldeka jarrita (2 edo 3naka) taldetxo bakoitzari honako eragile bat lantzeko eskatuko zaio (erreferentzi hauek baliatuz), guztion aurrean aurkezteko, hausnarketa kritikiko landuarekin batera.

a. **Arrazakeria.**

- i. Ikusi holokaustoaren zenbakiak eta antolaketa Google-en.
- ii. Ikusi Baionako juduen historia eta deportazioa, etb-ren dokumentalean <https://www.eitb.eus/es/television/programas/una-historia-de-vasconia/judios-de-vasconia/videos/detalle/5752604/video-lapurdi-baja-navarra-refugio-judios-expulsados-vasconia/>).

b. **Teokrazia.**

- i. Ikusi Vatikanoren eta Eliza espainiarraren jarrera Francoren altxamenduan eta diktaduran <https://laicismo.org/la-iglesia-catolica-complice-del-genocidio-franquista-en-la-guerra-civil/>.
- ii. Ikusi Vatikanoren jarrera juduen holokaustoaren aurrean https://www.youtube.com/watch?v=lamqcu1_5IM
- iii. Ikusi Vatikanoren jarrera historikoa mugimendu kristau heretikoekin [MENTES INQUIETAS Nº 25 - Calaméo](https://www.calameo.com/books/MENTES_INQUIETAS_Nº_25_-_Calaméo) [https://www.calameo.com](https://www.calameo.com/books/MENTES_INQUIETAS_Nº_25_-_Calaméo) > books ¿BRUJERÍA, HEREJÍAS O TEOLOGÍAS DE LA LIBERACIÓN DE GÉNERO Y CLASE? Nekane Jurado

c. **Klasismoa eta oligarkia**

- i. Ikusi Bizkaiko familia ospetsuen jarrera frankista <https://www.eitb.eus/es/television/programas/360-grados/detalle/6040592/el-mapa-franquismo-euskadi-este-domingo-9-diciembre-360o/>

- ii. Ikusi Zulueta familia arabarraren jarrera Kuban
<https://www.gasteizhoy.com/julian-zulueta-alcalde-la-habana-negrero-rico/>.
- d. **Aurreiritziak**
Ikusi propaganda faxistaren eta frankistaren eraginkortasuna
<https://journals.openedition.org/etudesromanes/2263>

https://www.nationalgeographic.com.es/historia/actualidad/estado-decepcion-poder-propaganda-nazi_12312/1
- e. **Sineskeria**
Ikusi Gazteluko erailketa, iturri hauetatik
 1. Jose Maria Esparza idazleari egindako elkarrizketa
<https://www.eitb.eus/es/television/programas/como-en-casa/videos/detalle/3225594/video-crimen-familia-sagardia-gaztelu-navarra-guerra-civil/>
 2. Fernando Mikelarena historialariak ikertutakoa, informazio gaurkotuarekin
Fernando Mikelarena historialariak Pamiela argitaletxearen eskutik: *Muertes oscuras: Contrabandistas, redes de evasión y asesinatos políticos en el País del Bidasoa. 1936*

<http://elblogdefernandomikelarena.blogspot.com/2018/09/nuevas-pruebas-sobre-el-caracter.html>)
 3. Pako Etxeberriaren indusketa lana
<https://www.naiz.eus/es/mediateca/video/aranzadi-concluye-la-exhumacion-de-la-familia-sagardia-goni-en-legarrea>

4. TOTALITARISMOA GAINDITZEN

Gure buruan dautzan aurreiritzi eta erresistentzia totalitarioak aterako ditugu azalera, “terapia” kritiko bati begira. Lehenik galderak erantzun, testa bete, eta ondoren mahai inguruaz eta arbelaz ondorioak aterako ditugu

- a. Erraza al da totalitario izatea? Eta bihurtzea?
- b. Irakurri honako testua eta bete testa, zure “totalitariotasuna” neurtzeko...ui!

[MENTES INQUIETAS-JAKIN MINA Nº 25 - Calaméo https://www.calameo.com › books](https://www.calameo.com/books/MENTES_INQUIETAS-JAKIN_MINA_Nº_25_-_Calaméo)
LA PERSONALIDAD AUTORITARIA Jesús Grisaleña Galdos

5. TESTIGANTZAK UKITZEN

Bisita gidatua antolatuko dugu denon artean Santa Isabel hilerrira. Denbora balego, Sabigain tontorrera egingo genuke busez txangoa, gerran bertako euskaldun errepublikarren erresistentzia ahaleginak ezagutzeko